

จอห์น ชง กับ ประเทศไทย

โดย เฮอ์เบท อาร์ สวอนสัน

ฝ่ายประวัติศาสตร์ มิถุนายน 1993

บทนำ

ช่วงปี ค.ศ. 1938 ถึง 1939 (พ.ศ.2481-82) เป็นช่วงที่เกิดความวุ่นวายทั่วโลกซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย ช่วงทศวรรษก่อนหน้านั้นทั่วโลก ต้องประสบกับความตกต่ำครั้งใหญ่และต้องเจอกับวิกฤตการณ์ทางการเมืองหลายครั้ง เกิดกลุ่มเคลื่อนไหวทางปรัชญาและการเมืองใหม่ ๆ ซึ่งเป็นการท้าทายความคิดและการกระทำที่เคยมีมาแต่เดิมลัทธิคอมมิวนิสต์และฟาสซิสต์กลายเป็นปัจจัยที่มีอำนาจในโลกนี้ สำหรับในประเทศไทยลัทธิชาตินิยมเข้มแข็งมากขึ้น การสิ้นสุดยุคสมบูรณาญาสิทธิราชทำให้เกิดความไม่มั่นคงทางการเมืองและเกิดการกระทบกระทั่งกันขึ้น สำหรับคริสเตียนก็เช่นกันช่วงทศวรรษนี้เป็นช่วงที่ได้รับผลกระทบมาก ศาสนศาสตร์เดิมของศตวรรษที่ 19 ได้วางแนวทางไว้เป็นเกณฑ์แก่กลุ่มโปรเตสแตนต์ทั่วโลกว่า “พวกหัวใหม่” ใจกว้างเป็นฝ่ายหนึ่งและ “พวกยึดหลักการอนุรักษนิยมเป็นอีกฝ่ายหนึ่ง ในยุโรปและอเมริกาเหนือศาสนาคริสต์ “วิกฤต” ของ คาร์ล บาร์ท มีอิทธิพลเข้มแข็งมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยศาสนาคริสต์แล้วคริสเตียนถูกแบ่งแยกกันลึก ๆ

ในยุคแห่งความสับสนวุ่นวาย ดร.จอห์น ชง (1901-1944) ผู้ประกาศชาวจีนได้มาเมืองไทยสองครั้ง ท่านเป็นคนเข้มแข็งที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดี การมาของท่านทำให้เกิดการเคลื่อนไหวครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์ของโปรเตสแตนต์ไทยไม่ว่าจะไปที่ไหน ดร.จอห์น ชง จะก่อให้เกิดปัญหาขึ้น ท่านก่อให้เกิดความขัดแย้งขณะเดียวกันก็นำคนนับร้อยนับพันมาบังเกิดใหม่ด้วยความเชื่อบางคนนับถือท่านเป็นนักบุญ บางคนคิดว่าท่านได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจ บางคนคิดว่าความเชื่อของท่านสะท้อนถึงแก่นของ “ความเป็นคริสเตียนที่แท้จริง” ในขณะที่บางคนคิดว่า ท่านขัดแย้งกับศาสนา บางคนเชื่อว่าท่านนำการฟื้นฟูมาสู่คริสตจักร ในขณะที่บางคนกล่าวโทษว่าท่านเป็นผู้ก่อความสงบสุขและทำลายความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในคริสตจักร บางคนรักบูชาท่าน บางคนปฏิเสธท่าน แต่เกือบทุกคนคิดเหมือนกันว่าท่านเป็นคนแปลก มีกิริยามารยาทไม่ค่อยดีเท่าไรนัก อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือในสมัยของท่านทำให้เห็นว่าพลังและความร้อนรนในอุปนิสัยและความเชื่อของท่านเป็นตัวที่บังคับให้คนอื่นต้องกลับมาทบทวนความเชื่อของตัวเองอีกครั้ง ท่านทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง เกิดแนวทาง

ใหม่ ๆ รายการใหม่ ๆ ความคิดใหม่ ๆ ซึ่งผู้ที่มาติดต่อท่านจะไม่สามารถเพิกเฉยได้ ดร.ซุงนำสิ่งเหล่านี้มาสู่ประเทศไทยและในขบวนการนั้นได้ฝากรอยลึกในชีวิตของคริสตจักรที่นี่

ดร.จอห์น ซุง เกิดเมื่อ 27 กันยายน 1901 ที่มณฑลฟูเจี้ยน ซึ่งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศจีน บิดาของท่านเป็นศิษยาภิบาลคณะเมธอดิสต์ ท่านเป็นลูกคนที่ห้า ในวัยเด็กท่านเฉลียวฉลาด แข็งแรง จิตใจดี แต่มีอารมณ์ฉุนเฉียว ทำให้ท่านเป็นคน โกรธและหงุดหงิดง่าย ในช่วงเด็กและวัยรุ่น คริสตจักรที่บิดาของท่านทำงานอยู่ได้รับการฟื้นฟูอย่างเข้มแข็งหลายครั้งรู้จักกันในนามว่า เฟินเทออสหิงหวา ซึ่งสร้างความประทับใจแก่ท่านมาก การฟื้นฟูเหล่านั้นไม่เพียงนำให้คนกลับใจ ไม่เพียงทำให้คริสเตียนแต่ละคนใส่ใจในความเชื่อลึกซึ้ง แต่ยังทำให้คริสตจักรเข้าสู่ช่วงปรับปรุงใหม่และเติบโตขึ้นเพื่อคนทั้งปวง รวีวารศึกษาที่คริสตจักรปลูกฝังให้ท่านสนใจพระคำภีร์ซึ่งส่งผลต่อชีวิตของท่านในภายหลัง ปี ค.ศ. 1919 ท่านไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอ เวสเลียนในประเทศสหรัฐอเมริกา ท่านสำเร็จปริญญาเอกสาขาเคมีที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอในปี 1926 ตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ท่านมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมนักศึกษาคริสเตียน และหลังจากที่ท่านสำเร็จปริญญาเอกแล้ว ท่านได้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนพระคริสตธรรมยูเนียน ในเมืองนิวยอร์ก

ที่โรงเรียนพระคริสตธรรมยูเนียน ท่านได้รับประสบการณ์วิกฤตทางวิญญาณอย่างสุดขั้วจากที่ได้สร้างสมมาหลายปี แม้ท่านจะมีความเชื่อมั่นของคริสเตียนอย่างลึกซึ้งแต่ท่านก็ยังรู้สึกไม่สบายใจ ท่านรู้สึกว่าคุณเชื่อของ ท่านมีบางอย่างที่ผิด ที่โรงเรียนพระคริสตธรรมยูเนียนท่านได้รับคำสอนของคริสเตียนทั่วไปขณะเดียวกันท่านก็ได้รับคำสอนของศาสนาอื่น ๆ ด้วย ท่านรู้สึกว่าทางเลือกต่าง ๆ เหล่านี้ คอยกัดกร่อนความเชื่อของท่านมาตลอด จนกระทั่งท่านได้รับประสบการณ์ทางวิญญาณอันลึกซึ้งจนรู้สึกว่าคุณต้องกลับใจจริง ๆ แล้ว หลังจากช่วงเวลานั้นท่านเริ่มแบ่งปันกับคนอื่น ๆ ถึงชัยชนะใหม่ในความเชื่อด้วยความกระตือรือร้นออกนอกหน้า จนเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนกังวลเรื่องสุขภาพจิตของท่าน พวกเขาคิดว่าสุขภาพจิตของท่านไม่ปกติเพราะความตึงเครียดจากการศึกษาอย่างหนักมาหลายปี พวกเขาส่งท่านเข้าโรงพยาบาลโรคจิตประมาณหกเดือน ทั้งที่ท่านไม่ต้องการไป ในช่วงแรกท่านไม่ยอมรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับท่าน ต่อมาท่านใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ด้วยการอธิษฐานและศึกษาพระคัมภีร์ และในปี 1927 ท่านก็สามารถกลับประเทศจีนได้ ที่นั่นท่านทำงานเป็นผู้ประกาศและนักฟื้นฟู ท่านเดินทางไปยังที่ต่าง ๆ และในไม่ช้าท่านก็กลายเป็นผู้ประกาศที่มีความสามารถสูงสุดคนหนึ่งของประเทศจีน

แม้ผู้ที่สนับสนุนท่านมากที่สุดก็รู้ว่าท่าน ไม่ใช่คนที่สมบูรณ์แบบ ท่านมีเวลาให้ครอบครัวน้อย บางครั้งท่านไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ บางทีท่านหยาบคาย ทำอะไรโดยไม่คิด และตัดสินคนอื่น กล่าวอีกนัยก็คือท่านทำทุกสิ่งเพื่อความเชื่อของท่านโดยไม่กลัวสิ่งใด ท่านพลีทุกสิ่งได้เพื่อความเชื่อ

ของท่าน ท่านคาดหวังกับตัวเองไว้มากกว่าคนอื่น ท่านทำตามความเชื่อโดยไม่สนใจในความมั่งคั่งใด ๆ และท่านยังมีใจถ่อมอย่างมากในหลาย ๆ ด้าน จากความเชื่อที่ลึกซึ้งของ ดร.ชงทำให้ท่านทุ่มเทเวลาและกำลังเกือบทั้งหมดทำงานรับใช้พระเจ้าและศึกษาพระคัมภีร์ ท่านเป็นนักจัดการผู้สามารถ เป็นนักเทศน์ที่เทศน์ได้ตื่นเต้นเร้าใจ ท่านจะพูดตรง ๆ อย่างกล้าหาญโดยไม่กลัวสิ่งใด ท่านจะเรียกชื่อบรรดาผู้ที่ต้องเปลี่ยนแปลงชีวิตต่อหน้าที่ประชุมที่ท่านเทศนาอยู่ ท่านทำการรักษาคนเจ็บป่วยด้วยความเชื่อ การวางมือ และการเจิมด้วยน้ำมัน ท่านปฏิเสธศาสนศาสตร์และการศึกษาทางศาสนาที่เป็นทางการ โดยกล่าวว่าเป็นการเสียเวลา ท่านเริ่มโปรแกรมศึกษาพระคัมภีร์ของตนเอง ภายในไม่กี่ปีนั้นท่านยังได้เริ่มเดินทางไปยังเอเชียตะวันออกเฉียงและในปี 1938 ท่านก็ได้มากรุงเทพฯ เป็นครั้งแรก

ช่วงปลายทศวรรษที่ 1930 ไม่ได้เป็นช่วงเวลาแห่งความสุขของคณะโปรเตสแตนต์ในประเทศไทย ถึงแม้พวกเขาจะได้ก่อตั้งสภาคริสตจักรในประเทศไทยขึ้นเมื่อปี 1934 แต่คริสตจักรก็ยังคงพึ่งพาคณะอเมริกันเพรสไบทีเรียนอยู่มาก ในต่างประเทศได้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวสลับสัสและคริสตจักรก็มีจำนวนลดน้อยลงในช่วงหลายปีนั้น ความตกต่ำครั้งใหญ่ในปี 1929 ทำให้คริสตจักรเพรสไบทีเรียนต้องตัดความสนับสนุนทางการเงินและลดจำนวนมิชชันนารีในประเทศไทยลง การที่ลัทธิชาตินิยมในประเทศไทยแข็งขึ้นสร้างความกดดันให้คริสเตียนไทยต้องค่อย ๆ ละทิ้งการปฏิบัติตามความเชื่อไปอย่างเงียบ ๆ เมื่อประเทศไทยมีความเจริญมากขึ้น โอกาสประกาศงานคริสเตียนก็ต้องปิดไปหลายด้าน โดยเฉพาะการกลับใจของบรรดาผู้ที่บอกว่าถูกผีเข้า (ผีปอบ) ซึ่งคนเหล่านี้ก็กลับใจเคยมีเป็นจำนวนมาก คริสตจักรของสภาคริสตจักรในประเทศไทยหลายแห่งก็ต้องประสบปัญหาเช่นกัน ตอนนั้นสภาคริสตจักรฯ ยังเป็นองค์กรที่อ่อนแออยู่ เป็นองค์กรที่ติดอยู่กับตัวหนังสือมากกว่าความเป็นจริง สภาคริสตจักรฯ มีทรัพยากรเป็นของตัวเองน้อย มีอำนาจที่แท้จริงน้อย ขณะเดียวกันคณะมิชชันเพรสไบทีเรียนก็ยังคงทำตามนโยบายระยะยาวโดยลงทุนใช้ทรัพยากรและบุคลากรเกือบทั้งหมดไปในงานสถาบัน (โรงเรียนและโรงพยาบาลต่าง ๆ) แทนที่จะใช้ไปในคริสตจักร ดังนั้นคริสตจักรต่าง ๆ จึงมีอิทธิพลและอำนาจในสภาคริสตจักรฯ เพียงเล็กน้อย ช่วงปลายทศวรรษที่ 1930 สภาคริสตจักรฯ เริ่มเผชิญกับการท้าทายจากกลุ่มพยานพระยะโฮวาห์ซึ่งเป็นกลุ่มความเชื่อแขนงย่อยกลุ่มแรกที่เข้ามาในประเทศไทย กลุ่มนี้โจมตีคริสตจักรต่าง ๆ ที่มีอยู่ก่อนอย่างเปิดเผยเพื่อแย่งเอาสมาชิกไป

ดร.ชงมาเมืองไทยสองครั้ง ครั้งแรกเมื่อเดือนตุลาคม 1938 ท่านได้เทศนาวันละสองครั้งติดต่อกันอย่างน้อยสองสัปดาห์ ซึ่งได้สร้างความประทับใจแก่คริสเตียนโปรเตสแตนต์ทั้งชาวไทยและชาวจีนมาก ท่านใช้สไตล์การเทศน์ตามปกติของท่านคือการเดินไปมาหน้าเวทีอย่างรวดเร็ว ใช้เรื่องที่มีชีวิตชีวาและสอนโดยใช้สายตากวาดไปยังทุกคน ท่านต้องการให้ผู้แปลแปลอย่างมีทักษะคล่องแคล่วรวดเร็ว มีคนจำได้ว่าท่านจะไล่ผู้แปลลงจากเวทีถ้าผู้แปลแสดงความลังเลใจในขณะที่แปล แต่每天有

คนมาฟังท่านเทศนาเจ็ดถึงแปดร้อยคน ในตอนนั้นท่านติดต่อกับ สจ.บุญมาก กิตติสาร เลขาธิการของสภาคริสตจักรฯ สจ.บุญมาก ประทับใจ ดร.ชงมาก ต้นปี 1939 ดร.ชงกลับมากรุงเทพฯ อีกครั้งท่านได้ตระเวนเทศนาตามคริสตจักรจีนต่าง ๆ รวมถึงคริสตจักรแบปติสต์และคริสตจักรสาทร ท่านยังได้เดินทางไปยังศูนย์โปรเตสแตนต์หลักของประเทศหลายแห่ง ใช้เวลาเทศนาในแต่ละที่สองถึง สามวันและเปิดสอนพระคัมภีร์ช่วงสั้น 12 วัน ซึ่งมีคนหลายร้อยคนจากทั่วประเทศเข้ามาศึกษา

ดร.ชงมักสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นเสมอและการเดินทางมาประเทศไทยครั้งที่สองของท่าน เป็นเรื่องในกรณีนี้ เมื่อสจ.บุญมากได้เสนอให้ ดร.ชง มาเยี่ยมคณะกรรมการบริหารของสภาคริสตจักรฯ อีกครั้ง แต่คณะกรรมการลงคะแนนไม่เชิญ ดร.ชงและสั่งห้ามคริสตจักรของสภาคริสตจักรฯ รับรองท่าน คณะกรรมการบริหารกลัวว่าศาสนศาสตร์และระบบของดร.ชง อาจก่อให้เกิดความแตกแยกกันใน คริสตจักรไทย พวกเขา รู้สึกว่าทั้งความเชื่อและการกระทำของท่านไม่เหมาะสมกับคริสตจักรในประเทศไทยซึ่งเป็นคริสตจักรที่ได้รับมรดกจากเพรสไบทีเรียนมามาก อย่างไรก็ตามหลังจากที่ สจ.บุญ มากได้เชิญ ดร.ชงให้กลับมาอีกครั้งเอง คณะกรรมการบริหารก็ยกเลิกทำทีในตอนแรก แม้กระนั้นก็ตาม มิมีชชานารีเพรสไบทีเรียนและผู้นำคริสตจักรอื่นต่อต้าน ดร.ชง แต่ผู้ที่ต่อต้านอย่างเปิดเผยก็มีไม่มากนัก กลุ่มอเมริกันเพรสไบทีเรียนทั้งฝ่ายอนุรักษนิยมและฝ่ายเดินสายกลางต่างก็สงสัยการฟื้นฟูที่ใช้ อารมณ์ร่วมมานานแล้ว พวกเขากลัวว่ามันจะเป็นการทำให้กลับใจโดยใช้เทคนิคของมนุษย์ พวกเขาเชื่อ ว่าการกลับใจโดยไม่แสดงอารมณ์มากมาย การกลับใจด้วยความสงบจะมีพระวิญญาณบริสุทธิ์คง อยู่ยาวนานกว่าและเป็นจริงมากกว่า บรรดามิชชันนารีเพรสไบทีเรียนที่ต่อต้าน ดร.ชง โดยทั่วไปเป็นพวก สายกลางที่ต้องการปกครองคริสตจักรไทยจากปัญหาการแตกแยกระหว่างกลุ่มหัวใหม่กับกลุ่มยึด หลักการ ซึ่งทำให้เพรสไบทีเรียนในอเมริกาต้องแตกแยกกันในช่วงหนึ่งถึงสองทศวรรษก่อนหน้านั้น พวกเขา มองว่า ดร.ชงเป็นผู้จะเข้ามาทำลายสันติสุขและเอกภาพของคริสตจักร

แท้จริงแล้วการต่อต้าน ดร.ชงมีน้ำหนักน้อยและดูเหมือนจะไม่สามารถทำลายการประกาศ ฟื้นฟูของท่านได้เลย ไม่ว่าท่านไปที่ไหนท่านจะได้รับการต้อนรับจากกลุ่มคริสเตียนผู้กระตือรือร้น แม้ จนทุกวันนี้ผู้ที่เคยเข้าร่วมการประชุมฟื้นฟูของท่านยังจำประสบการณ์และคำเทศนาของท่านได้อย่าง แม่นยำดังเช่นที่จังหวัดน่าน ท่านเทศนาวันละหลายครั้งเป็นเวลา 4-5 วัน ท่านเน้นว่าคริสเตียนต้องให้อภัยแก่กันและกัน ท่านยกเรื่องการกลับใจของตัวเองมาสอนซึ่งเป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน ท่าน มักจะเทศนาจากพระธรรมมาระโกบ่อย ๆ ท่านจะพูดตรง ๆ โดยเฉพาะเวลาตำหนิผู้รับใช้ในคริสตจักร ที่จีเจียจิดถึงแต่เรื่องเงินเดือน ผู้เข้าร่วมประชุมจำได้ว่าผู้ประกาศหลายคนที่เคยทำงานเพื่อเงินกลับมา เป็นคนขยันขันแข็ง คนที่เคยขโมยของของคนอื่น สารภาพผิดและคืนของที่ขโมยมา สมาชิกครอบครัวที่เคย เห็นห่างกันและผู้ที่เคยแค้นเคืองกันมานานก็ให้อภัยแก่กัน ดร.ชงได้เปลี่ยนพฤติกรรมและชีวิตของคน

เหล่านั้น บางรายเป็นคนคิดเหี้ยมคร่าชีวิตผู้อื่นก็สามารถเลิกได้ ท่านนำความสุขและการคืนดีกันมาสู่คริสตจักร ท่านทำให้คริสตจักรมีชีวิตชีวาและตื่นเต้นในความเชื่อมากกว่าเก่ามาก ที่จังหวัดแพร่หลายคนยังจำการวางมือรักษาโรคด้วยความเชื่อได้ดี แม้นายแพทย์ยังได้เห็นการรักษาคนป่วยที่แพทย์อย่างพวกเขาไม่สามารถทำได้ ดร.ซงมีผลกระทบมากเป็นพิเศษกับผู้นำคริสตจักรทั่วประเทศรวมทั้งผู้นำที่มีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์คริสตจักรโปรเตสแตนต์ไทย ศจ.สุข พงศ์น้อย ผู้ทำงานในจังหวัดตรังรู้สึกว่ ดร.ซงเป็นคำตอบของการอธิษฐานของท่านที่ต้องการให้มีการฟื้นฟูเกิดขึ้นในคริสตจักรไทย ศจ.บุญมาก กิตติสาร รู้สึกซาบซึ้งกับคำเทศนาของ ดร.ซงมาก รวมทั้งการเข้าไปอัดฉีดฟื้นฟูคริสตจักรในภาคเหนือ ผู้นำเช่น ศจ.ดวง พันธุ์พงษ์ และ ดร.ชิน สิงหนารถ ที่เชียงใหม่ ดร.บุญทา นันทิยา ที่แพร่และน่านล้วนได้รับคำสอนที่มีความหมายชั่วชีวิตจาก ดร.ซง

การฟื้นฟูของ ดร.ซงในปี 1939 ทำให้คริสตจักรของสภาคริสตจักรฯ หลายแห่งมีชีวิตชีวาขึ้นอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน สมาชิกที่เคยหลงหายไปหรือไม่ค่อยมานับสการได้ก็กลับมาและกลายเป็นสมาชิกที่เข้มแข็ง คริสตจักรต่างๆ มีความรู้สึกว่ามีพระวิญญาณบริสุทธิ์ใหม่อีกครั้งและมีความต้องการออกไปประกาศ คริสตจักรต่าง ๆ ตั้ง “กลุ่มประกาศ” หลายสิบกลุ่มทั่วประเทศ พวกเขาออกไปหาผู้ไม่เป็นคริสเตียนไปแบ่งปันพระกิตติคุณแก่พวกเขาอยู่เรื่อย ๆ คริสตจักรต่าง ๆ กระตือรือร้นในเรื่องศึกษาพระคัมภีร์ เรื่องการอธิษฐานและเรื่องชีวิตคริสเตียน มันเป็นช่วงเวลาที่น่าตื่นเต้นและเต็มไปด้วยความสุขสำหรับหลาย ๆ คน

อย่างไรก็ตาม เมื่อเรามองย้อนกลับไปดูการฟื้นฟูของ ดร.ซง ก็ยากที่จะตัดสินผลกระทบที่เกิดขึ้นในช่วงนั้นและที่เกิดขึ้นในภายหลัง บรรดาผู้ที่อยู่ทันในช่วงการฟื้นฟูนั้นและบรรดาผู้ที่ต่อมาได้เขียนถึงเรื่องนี้ต่างก็ตัดสินตามความรู้สึกและศาสนศาสตร์ของตัวเอง ผู้สนับสนุน ดร.ซง ตัดสินการฟื้นฟูของท่านว่าเป็นจุดเปลี่ยนแปลงสำคัญในประวัติศาสตร์โปรเตสแตนต์ไทย และเรียกร้องให้ชีวิตในคริสตจักรพบกับประสบการณ์เช่นนั้นอีก ผู้ที่คัดค้านรู้สึกว่ ดร.ซงหลอกลวงคริสเตียนด้วยการตีความพระคัมภีร์ด้วยความคิดแปลก ๆ พวกเรารู้สึกว่ท่านใช้ศาสนศาสตร์ที่น่าสงสัย การรักษาที่หลอกลวงและการแสดงแบบนักแสดง ท่ามกลางความคิดที่แตกต่างทั้งสองก็มีความจริงที่ปรากฏออกมาซึ่งช่วยให้เราเข้าใจถึงผลกระทบของจอห์น ซง ที่มีต่อคริสตจักรโปรเตสแตนต์ไทยในทุกวันนี้

ประการแรก การฟื้นฟูของท่านเปลี่ยนแปลงชีวิตและพฤติกรรมของคนจำนวนมาก ในบางกรณีการเปลี่ยนแปลงนั้นมีอยู่ชั่วคราวแต่ในบางรายมีการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวร ในบางคริสตจักรไฟแห่งการฟื้นฟูลุกโชนอยู่จนถึงช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ขณะที่บางคริสตจักรไฟนั้นดับลงอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม อย่างน้อยการเทศนาของ ดร.ซงก็นำความรู้สึกมีพระวิญญาณใหม่มาสู่สภา

คริสตจักรในประเทศไทย อีกทั้งยังทำให้สถิติจำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้นซึ่งตรงข้ามกับในช่วงก่อนหน้าปลายทศวรรษที่ 1930

ประการที่สอง การฟื้นฟูของ ดร.ซงเป็นจุดเริ่มต้นของคิดใหม่ ๆ การเคลื่อนไหวใหม่ ๆ และความเครียดใหม่ ๆ ซึ่งยังคงอยู่ต่อมาจนถึงทุกวันนี้ ดร.ซงยกความดีให้คริสตจักรเหล่านั้นและหนุนใจคริสตจักรเหล่านั้นด้วยความมั่นใจใหม่ซึ่งสงสัยกันว่าคริสตจักรเหล่านั้นจะเคยมีมาก่อนหรือเปล่าหลังจากที่ ดร.ซงกลับไปแล้ว คริสตจักรหลายแห่งตั้ง “กลุ่มประกาศ” เริ่มมีการศึกษาพระคัมภีร์และพบว่าพวกเขาไม่จำเป็นต้องให้มีชั้นนารีมานำพวกเขาในการจัดการกิจกรรมเหล่านั้น พวกเขาไม่ต้องการให้โรงเรียน โรงพยาบาลมาวางแผนทางให้ และแล้วการฟื้นฟูของ ดร.ซงก็เป็นการเคลื่อนไหวของคริสตจักร ยิ่งไปกว่านั้นมันเป็นการเคลื่อนไหวของชาวไทย (และชาวจีนในไทย) ในอดีตมีน้อยครั้งมากที่คริสตจักรไทยจะแสดงสิทธิ์ในการเล่นบทผู้นำและตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการด้วยตัวเองได้อย่างเด่นชัดเหมือนในกรณีของการฟื้นฟูนี้ มีชนชั้นนารีฝ่ายตรงข้ามบางท่านดูเหมือนจะทำให้การฟื้นฟูเหล่านั้นมีรสชาติน่าประทับใจยิ่งขึ้น การฟื้นฟูของ ดร.ซง ยังเป็นการแนะนำเอาคาริสเมติกเข้ามาในกลุ่ม โปรเตสแตนต์ไทย ซึ่งตอนนั้นกลุ่มโปรเตสแตนต์ไทยยังอยู่ในศาสนศาสตร์ของเพรสไบทีเรียน ออร์ทอดอกซ์ที่ค่อนข้างเน้นเรื่องเหตุผล

ในเวลาเดียวกันการฟื้นฟูของ ดร.ซง ก่อให้เกิดวิกฤตในการศึกษาศาสนาคริสต์ และก่อให้เกิดการโต้แย้งกันซึ่งบางครั้งนำขมขื่น และยังคงมีอิทธิพลต่อสภาคริสตจักรฯ จนถึงทุกวันนี้ ดร.ซงไม่คอยให้ความสำคัญกับการฝึกสอนทางศาสนาอย่างเป็นทางการนัก ลูกศิษย์ของท่านในประเทศไทยจึงสงสัยค่านิยมของเป้าหมายมิชชันนารีเพรสไบทีเรียนที่ต้องการให้ผู้รับใช้มีความรู้สูง ๆ ซึ่งเป้าหมายนั้นมีอิทธิพลทำให้พี่น้องโปรเตสแตนต์ไทยพยายามไปให้ถึงจุดนั้น พวกเขาพยายามก่อตั้งโรงเรียนพระคัมภีร์ตามแบบของ ดร.ซง โดยขอความร่วมมือจากโรงเรียนพระคริสตธรรมแมคกิลวารีที่เชียงใหม่ คณะกรรมการของโรงเรียนพระคริสตธรรมนั้นปฏิเสธที่จะพิจารณาแผนนั้น ในเวลาเดียวกันโรงเรียนพระคริสตธรรมก็มีความขัดแย้งกับภาคหนึ่งของสภาคริสตจักรฯ เรื่องการสถาปนา ศจ.ผู้หนึ่งซึ่งไม่ได้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนพระคริสตธรรม เมื่อภาคยอมสถาปนา ศจ.ผู้นั้น (ผป.บุญมี รุ่ง) ผู้บริหารโรงเรียนพระคริสตธรรมก็ต่อต้านอย่างรุนแรงจึงเกิดเรื่องวิกฤตตามมา ซึ่งทางแก้ทางเดียวก็คือการปิดโรงเรียนพระคริสตธรรมลงในปี 1940 เหตุการณ์เหล่านี้ทำให้ต้องมาพิจารณากันถึงเรื่องความจำเป็นในการเตรียมตัวด้านคุณสมบัติและการศึกษาของผู้จะมาเป็นศาสนาจารย์ในคริสตจักรไทย สองฝ่ายที่โต้แย้งกันนั้น ฝ่ายหนึ่งบอกว่าคริสตจักรไทยสามารถเติบโตได้ดีที่สุดภายใต้ผู้รับใช้บางเวลาที่ “กลับใจแล้ว” ผู้ดำรงชีวิตเรียบง่ายท่ามกลางคนทั่วไป ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าผู้รับใช้ต้องได้รับการฝึกฝนมา

อย่างดี มีคุณสมบัติสูง สามารถนำคริสตจักรได้ด้วยความสามารถในหน้าที่ และมีความเข้าใจในศาสนศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง

มีบางคนคิดว่าการศึกษาทางศาสนศาสตร์ของทั้งทางสาย ดร.ซง หรือทางสายเพรสไบทีเรียน ไม่มีใครที่ถูกหรือผิด ไปเสียทั้งหมด ต่างฝ่ายต่างมีสิ่งที่จะสอนอีกฝ่ายหนึ่งได้ และนี่นำไปเรามายังจุดสำคัญจุดหนึ่ง การฟื้นฟูของ ดร.ซงมีผลคงอยู่ตลอดไป (ตามที่มีบางคนกล่าว) ความแตกต่างทางคำสอนได้เข้าสู่สภาคริสตจักรฯ ระหว่าง “ฝ่ายยึดหลักเดิม” กับ “ฝ่ายเดินสายกลาง” ส่งผลให้ทั้งสองฝ่ายไม่สามารถฟังหรือเรียนรู้จากกันและกันได้ ความแตกต่างของศาสนศาสตร์และวิธีการ ทำให้เกิดความขัดแย้งกันมากกว่าจะเกิดการเจรจากันจนในปัจจุบันนี้จากความสงสัยและไม่ไว้วางใจกันทำให้ความสัมพันธ์ของโปรเตสแตนต์ในประเทศไทยแตกกระจายกัน ด้วยใจที่มุ่งมั่น และทำที่ที่ไม่ประณีประนอมของ ดร.ซง ทำให้ลักษณะเด่นของโปรเตสแตนต์ที่เคยมีในประเทศไทยมานานก่อนที่ท่านจะมานั้นคงอยู่ตลอดไป การมาเมืองไทยของ ดร.ซงยังทำให้เกิดความแตกแยกกันภายในสภาคริสตจักรฯ ซึ่งช่วยเปิดหนทางให้กลุ่มใหญ่ ๆ ในคริสตจักรโปรเตสแตนต์ในประเทศไทย ซึ่งความเคลื่อนไหวพยายามร่วมมือกันของโปรเตสแตนต์กลุ่มต่าง ๆ ก็เพิ่งมีเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง

โดยสรุปเราพบว่า ดร.ซงเป็นตัวแทนจากพระกิตติคุณของคริสเตียนที่เป็นมนุษย์ปุถุชนจริง ๆ ความร้อนรนและความกระตือรือร้นทำให้เกิดผลดีและนำการฟื้นฟูมาสู่คริสตจักรต่าง ๆ ที่รอคอยการฟื้นฟูนั้นมานาน ท่านนำความเข้มแข็งมาสู่นิคมโปรเตสแตนต์ไทย และภายหลังการฟื้นฟูความเข้มแข็งนั้นก็ยังคงอยู่ต่อไปอีกนาน ในขณะที่บรรดาผู้คนตอบสนองต่อพระกิตติคุณด้วยการกลับใจ ดร.ซง ก็ได้ทำให้เกิดความอ่อนแอต่าง ๆ ในคริสตจักรซึ่งความอ่อนแอเหล่านั้นยังคงตรึงตราอยู่กับคริสตจักรจนถึงทุกวันนี้ โดยสรุป จอห์น ซง มีบุคลิกลักษณะของคริสเตียนที่ผสมผสาน มีทั้งความเข้มแข็งและจุดอ่อน การฟื้นฟูที่ท่านนำมายังประเทศไทยก็เช่นกัน เป็นเหตุการณ์ที่ผสมผสานคือมีทั้งส่วนดีและส่วนเสียเป็นภาระของเราในทุกวันนี้ที่จะโอบอุ้มเอาส่วนที่ดีไว้ และพยายามมีชัยเหนือส่วนเสีย.

บรรณานุกรม

- Chinda Sinhanetra, “Chiangmai Participates”, Siam Outlook 10,4 (October 1939):164-167.
- Kim, Samuel I. The Unfinished Mission in Thailand. Seoul: East-Weat Center for Missions Research and Development, 1980.
- Lyll, Leslie T. John Sung. London: China Inland Mission, 1954.
- Schubert, Willam E. I Remember John Sung. Singapore: Far Eastern Bible College Press, 1976.

Smith,Alex G. Siamese Gold: A History of Church Growth in Thailand. Bangkok: Kanok Bannasan,1982.

Sung,John.My Testimony. Hongkong: Living Books for All,1977.

คำดีใจสุข สัมภาษณ์โดยผู้เขียน 23 มกราคม 1991.

บุญทานันทิยา สัมภาษณ์โดยผู้เขียน 18 กุมภาพันธ์ 1991.

ประสิทธิ์ พงอุดม,ประวัติศาสตร์สภาคริสตจักรในประเทศไทย เชียงใหม่: หน่วยงานจดหมายเหตุ สภาคริสตจักรในประเทศไทย,1984.

ที่มา : เพื่อนผู้นำ ปีที่ 1 ฉบับที่ 6 กันยายน – ตุลาคม 1993,หน้า 30-34.